

Wpływ renowacji parków miejskich na ich awifaunę lęgową – przykład z Warszawy

Impact of urban park renovation on breeding avifauna – the case study from Warsaw

MACIEJ LUNIAK¹, ANDRZEJ WĘGRZYNOWICZ²

¹ Muzeum i Instytut Zoologii PAN
00–679 Warszawa, ul. Wilcza 64
e-mail: mluniak@pro.onet.pl

² 03–984 Warszawa, ul. Brygady Pościgowej 6/17
e-mail: awegrzynowicz@op.pl

Słowa kluczowe: miejskie parki, awifauna parków, renowacja parków, awifauna Warszawy, zmiany awifauny.

Termin „rewaloryzacja” często stosowany dla kompleksowych zmian w urządzeniu (szacie roślinnej i infrastrukturze) parków, jest niewłaściwy, ponieważ sugeruje „przywrócenie wartości”, podczas gdy działania te najczęściej powodują zubożenie przyrody parku. Adekwatny jest tu termin „renowacja” niemający znaczenia wartościującego. Sposób renowacji parków miejskich, degradujący ich przyrodę, coraz częściej wywołuje sprzeciw lokalnych społeczności oraz krytykę przyrodników. Rodzi się zatem potrzeba uzyskania danych o przyrodniczych skutkach renowacji parków. Celem pracy jest spełnienie tej potrzeby na przykładzie awifauny lęgowej, która jest uznawana za wskaźnik ogólnego stanu biocenozy. Podstawą opracowania są wyniki inwentaryzacji awifauny lęgowej w trzech warszawskich parkach dokonanej przed ich renowacją (w okresie 2005–2013) oraz rok i kilka (do 11) lat po niej. Materiał dla porównań kontrolnych uzyskano z innego parku w Warszawie, niepoddanego renowacji, którego awifauna była badana w tym samym okresie. W poszczególnych parkach po ich renowacji stwierdzono ubytek od jednej czwartej do połowy liczby gatunków lęgowych i w podobnej proporcji – zmniejszenie liczebności populacji. Ten ubytek (spadek liczebności, zaprzestanie gniazdowania) dotyczył wszystkich grup gatunków (gildii) wyróżnionych pod względem umieszczenia gniazda. Najmniejszy był w grupie dziuplaków, którym instalacja skrzynek lęgowych łagodziła negatywny skutek renowacji (wycięcia starych drzew), jednak nie równoważyła go. Stwierdzone zubożenie awifauny badanych parków było trwałe – utrzymało się w podobnych proporcjach po kilku latach (w jednym parku 11 latach). Badania kontrolne awifauny parku niepoddanego renowacji wykazały, że w omawianym okresie jej bogactwo gatunkowe nieznacznie wzrosło, a ogólna liczebność nieco spadła. Były to dość znaczne, korzystne pod względem ekologicznym, zmiany w składzie gatunkowym. To przekonuje, że zubożenie awifauny trzech parków poddanych renowacji – było jej skutkiem.